

การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคเอกชนในเขตนิคม อุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา

The Development of Participation Model in Corporate Social Responsibility of Private Organizations in the Gateway City Industrial Estate, Chachoengsao Province

อรยา พุ่มไสว¹ ปรีชา ดิลกวุฒิสิทธิ์² และลักษณพร คำดี³

Oraya Pumsawai¹ Preecha Dilokwutthisit² Laksanaporn Kamdee³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคเอกชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคเอกชน ในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานของการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณประกอบด้วยผู้บริหาร/ผู้แทนขององค์กรภาคเอกชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวนทั้งสิ้น 231 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญซึ่งประกอบด้วยผู้แทนขององค์กรภาคเอกชน ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องจำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้รับการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษามีดังนี้

1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคเอกชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ (1) บริบทองค์กรซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (2) ปัจจัยนำเข้าขององค์กรซึ่งประกอบด้วยการบริหารจัดการ และทรัพยากรบุคคลที่อยู่ในระดับมาก และปัจจัยด้านภาวะผู้นำและงบประมาณที่อยู่ในระดับปานกลาง (3) กระบวนการขององค์กรซึ่งประกอบด้วยการวางแผน และการประเมิน อยู่ในระดับปานกลาง

2) รูปแบบการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคเอกชนที่เน้นการตระหนักรู้ของผู้บริหารและบุคลากรขององค์กรถึงศักยภาพของชุมชนและสิ่งแวดล้อม และเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญว่า เป็นรูปแบบที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา และพื้นที่อื่นๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

คำสำคัญ: ความรับผิดชอบต่อสังคม นิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ องค์กรภาคเอกชน

¹ สาขาวิชาการจัดการเพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ Email: gforceskywalker@gmail.com

² สาขาวิชาการจัดการเพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ Email: mango6904@gmail.com

³ สาขาวิชาการจัดการเพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ Email: laxsana.rog@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study factors affecting the participation in corporate social responsibility of private organizations in Gateway City Industrial Estate, Chachoengsao Province; and 2) develop guidelines for participation model in corporate social responsibility of private organizations. In this study, the researcher used mixed methods of quantitative research and qualitative research. The sample used for quantitative research consisted of 231 administrators/representatives of private organizations in Gateway City Industrial Estate, Chachoengsao Province, obtained by purposive sampling. The tool used for data collection was a questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The sample for qualitative research was comprised of 20 key informants, namely: representatives of private organizations, community leaders, villagers, and related government officials. The tool for data collection were in-depth interviews. The collected data was analyzed by means of content analysis. The results of the study were as follows:

1) Factors affected the participation in corporate social responsibility of private organizations in Gateway City Industrial Estate, Chachoengsao Province, were (1) organization context, which was comprised of social, economic, and political aspects which, as a whole, was at a moderate level; (2) organization input, which was comprised of management and personnel resources, which was at a high level, while leadership and budget was at a moderate level; and (3) organization process, which was comprised of planning and evaluation, as a whole, was at a moderate level.

2) The participation model in corporate social responsibility of private organizations, was approved by experts who remarked the model which stressed the realization of organization administrators, their personnel in the community, environment potentiality, and active participation in the development of the community and environment. There was appropriate and efficiently applicable in Gateway City Industrial Estate, Chachoengsao Province, and other similar areas.

Keywords: Corporate Social Responsibility, Gateway City Industrial Estate, Private Organization

วันที่รับบทความ : 3 สิงหาคม 2564

วันที่แก้ไขบทความ : 25 มีนาคม 2565

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 28 มีนาคม 2565

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจต่าง ๆ ในประเทศไทยกำลังได้รับความสนใจและมีการดำเนินงานกันมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่การวิจัยที่มีการจำแนกถึงมิติของกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในประเทศไทยว่ามีมิติใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานด้านการเงินขององค์กรธุรกิจและส่งผลอย่างไรนั้น มีการศึกษากันค่อนข้างน้อย ด้วยการผลักดันนโยบายส่งเสริมการเติบโตเชิงปริมาณและคุณภาพไปพร้อมกับการสร้างสมดุลทางเศรษฐกิจ

สังคม และสิ่งแวดล้อมภายใต้หลักบรรษัทภิบาล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารของบริษัทได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาธุรกิจให้เกิดประโยชน์สูงสุดรวมทั้งแนวทางในการกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนให้การดำเนินธุรกิจขององค์กรสำเร็จอย่างยั่งยืน (รังสรรค์ โนชัย, 2562: 22-31) องค์กรธุรกิจจะต้องประกอบธุรกิจอย่างมีจริยธรรม มีวัตถุประสงค์ที่ไม่มุ่งแต่การแสวงหากำไรเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวมด้วย กล่าวคือจะต้องยกระดับความเป็นอยู่ของทั้งพนักงานและชุมชนโดยรอบองค์กรด้วย การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจมีศักยภาพทางบวกต่อองค์กรในการลดความเสี่ยงทางสังคมลงได้ แต่การที่จะได้รับความพึงพอใจมากน้อยเพียงใดนั้นจะขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกิจกรรมต่าง ๆ ที่องค์กรได้ดำเนินการ ดังนั้นความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรจึงถูกกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจขององค์กรต่าง ๆ (Bird, Hall, Momentè, & Reggiani, 2007: 189-206)

กระแจากผู้บริหารที่ตระหนักถึงเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม เริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ.2523 ต้องการให้ธุรกิจเป็นมากกว่าบริษัทที่ต้องการกำไรสูงสุดเพียงอย่างเดียว โดยละเว้นผลกระทบต่อนิเวศน์และสิ่งแวดล้อมบนโลกใบนี้ ในช่วงเวลานั้นจะเริ่มเห็นเรื่องการนำของกลับมาใช้ซ้ำ การนำของที่ใช้แล้วกลับไปผลิตซ้ำเป็นของใหม่มากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะในข้อเท็จจริงเมื่อเวลาผ่านไปองค์กรธุรกิจย่อมปฏิเสธไม่ได้ว่า คงไม่มีประโยชน์อันใด ถ้าหากธุรกิจจะเติบโตท่ามกลางซากปรักหักพังของสังคม และสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารองค์กรเอกชนทั่วโลกจำนวนหนึ่งต้องใส่ใจในเรื่องดังกล่าวนี้ ในบทบาทที่เริ่มจากการบริจาค การให้ทุนการศึกษา การช่วยเหลือชุมชนในรูปแบบต่างๆ สะท้อนให้เห็นความเป็นองค์กรธุรกิจเพื่อบริหารหรือรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) เพราะทุกคนมีจุดประสงค์ร่วมกันที่ต้องการโลกที่ดีกว่านี้ โดยเชื่อว่าชุมชนต้องการความช่วยเหลือและต้องการความร่วมมือ เพื่อช่วยให้สิ่งที่ต้องการนั้นเป็นความจริงขึ้นมา ภาคเอกชนต้องมองเห็นและตระหนักถึงโอกาสที่จะได้กำไรรวมถึงภาพลักษณ์อันงดงามในเวลาเดียวกัน (พรชัย ศักดานุวัฒน์วงศ์, วรนา รณแสงมณี, ชนนานันต์ สมหาทิโต และธีรพงษ์ ปิณิจเสถิกุล, 2561: 227-237) อุตสาหกรรมทุกประเภทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อมสู่ชุมชนบริเวณโดยรอบ ฉะนั้น การร่วมกันแก้ปัญหาระหว่างโรงงานกับชุมชนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก การที่จะทำให้ชุมชนกับโรงงานอยู่ร่วมกันได้อย่างไร จึงเป็นโจทย์โดยตรงของทั้งสองฝ่าย ที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหา ขณะเดียวกันภาคประชาชนก็ต้องเข้ามามีบทบาทต่อกระบวนการมีส่วนร่วม กระบวนการสำคัญคือ การตรวจสอบ การช่วยกันดูแลรักษาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ดิชม แนะนำ ข้อเสนอต่าง ๆ ผู้นำชุมชนถือว่ามีความสำคัญในการนำพาขณะเดียวกันโรงงานก็ต้องเปลี่ยนแนวทางในการทำงานร่วมแก้ปัญหา มีการจัดเวทีพูดคุย ว่าแนวทางอะไรบ้างที่ชุมชนต้องการ อะไรบ้างที่โรงงานสามารถสนับสนุน เน้นความต้องสอดคล้องต่อความต้องการของทั้งสองฝ่าย เมื่อโรงงานได้ลงไปช่วยชาวบ้านทำเรื่องนั้นก็ไม่ได้ใช้เงินทองมาก สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมก็ใช้เวลาว่าง ส่งกำลังคนไปช่วย ก็ทำให้เรารู้สึกว่าเราเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ได้พูดคุยในปัญหาต่างๆ ประเด็นสำคัญต่างๆ ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน แต่ที่สำคัญที่สุดคือความตั้งใจของทั้งสองฝ่ายในการร่วมการแก้ไขปัญหาตนเอง (ฤกษ์ณะ เขียวเวช, 2562: 63-71)

การทำธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) อย่างจริงจังจะมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาประเทศได้มาก เพราะรัฐมีความจำกัดในการดูแลประชาชน ขณะที่องค์กรภาคเอกชนมีจำนวนมากและยังมีความสามารถที่จะช่วยเหลือสังคมได้ อย่างไรก็ตาม การทำ CSR ยังไม่ถูกขับเคลื่อนไปเท่าที่ควร โดยสถิติระบุว่าบริษัทที่ทำ CSR ร้อยละ 90 เป็นบริษัทใหญ่และบริษัทข้ามชาติ แต่บริษัทเล็ก หรือ SMEs นั้นไม่ค่อยทำ CSR ทั้งนี้ผู้ประกอบการร้อยละ 99.8 ในประเทศไทยเป็น SMEs อย่างไรก็ตาม ต้องไม่ปฏิเสธความจริงว่านวัตกรรม CSR เกิดน้อยในบริษัทขนาด SMEs แม้ว่าบริษัท SMEs ที่จดทะเบียนในตลาดใหม่ก็ตาม แทบจะกล่าวได้ว่าทำ CSR ไม่มากนัก ยิ่งเป็นบริษัท SMEs ไม่จดทะเบียนในตลาดใหม่ จะเห็นเรื่องราวแบบนี้บ่อยมาก เนื่องจากเป็นบริษัทที่มีข้อจำกัด ด้านเงินทุน บุคลากร เทคโนโลยี จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายเงิน เพื่อหมุนเวียนการประกอบธุรกิจเป็นเรื่องหลัก นอกจากนี้บริษัทขนาดนี้มักจะเป็นผู้รับจ้างผลิตให้บริษัทขนาดใหญ่ ดังนั้นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีเกี่ยวกับตราสินค้าในนโยบายของบริษัทจึงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องดูแลมากนัก เพราะเป้าหมายของงานคือ ผลิตสินค้าถูกต้อง ตรงตามที่ต้องการ ตรงต่อเวลาส่ง

มอบงานให้กับลูกค้าก็เพียงพอที่จะสร้างธุรกิจให้มั่นคง เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับธนาคารเมื่อเวลาต้องขอสินเชื่อมาใช้หมุนเวียนในการประกอบธุรกิจ ลักษณะเด่นเฉพาะตัวของ SMEs ในประเทศมักจะทำงานเชิงเดียว จึงขาดการรวมกลุ่มที่จะร่วมมือกันช่วยรับผิดชอบสังคมทั้งในเรื่องธุรกิจ ชุมชน สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ไม่ว่าบริษัทนั้นจะตั้งอยู่เป็นบริษัทเดียวในที่ดินของตนเอง หรือตั้งอยู่พื้นที่เขตอุตสาหกรรม (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2560, หน้า 6-21)

การสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชนกลุ่มบริษัทต่างๆ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา ถือว่าเป็นความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการ เริ่มจากภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมที่มีความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยจะต้องดำเนินการ เพื่อการพัฒนาชีวิตอย่างยั่งยืน นอกจากนั้นทุกองค์กรที่ร่วมต่างมีจุดหมายเดียวกันที่จะให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม มีคุณธรรม โปร่งใส มีคุณภาพตรวจสอบได้ ในอนาคตสามารถนำประโยชน์กลับเข้าใช้เป็นองค์ความรู้ หรือให้บริการต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่เดียวกันนี้ การดำเนินการเรื่อง CSR จะเกิดประสิทธิผลต่อเขตอุตสาหกรรมนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา ต่อชุมชน ต่อสิ่งแวดล้อม ต่อภาคราชการ และต่อกลุ่มบริษัทต่างๆ ในพื้นที่แห่งนี้ที่ได้ร่วมใจกันมีนวัตกรรมการสร้างการมีส่วนร่วมดังกล่าว ซึ่งบริษัทเหล่านี้ถือว่าได้ดำเนินธุรกิจสอดคล้องกับมาตรฐานสากลที่จะต้องอ้างอิง ISO (International Standardization and Organization) หรือองค์การมาตรฐานสากล ว่าด้วยมาตรฐานด้านเทคนิคและระบบต่างๆ ซึ่งหากแต่ละบริษัทสร้างเครือข่ายขององค์กรขึ้นและมีการปรึกษาหารือ กำหนดเป็นนโยบายส่วนรวม แล้วจัดขั้นตอนการดำเนินการด้าน CSR ให้เป็นรูปธรรม เป็นระบบมากขึ้น ก็จะสามารถจัดการด้านสภาพแวดล้อมหรือปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับสังคมในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้อย่างเหมาะสม ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคเอกชน กลุ่มบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมกับชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมของภาคเอกชน ในเขตพื้นที่อุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

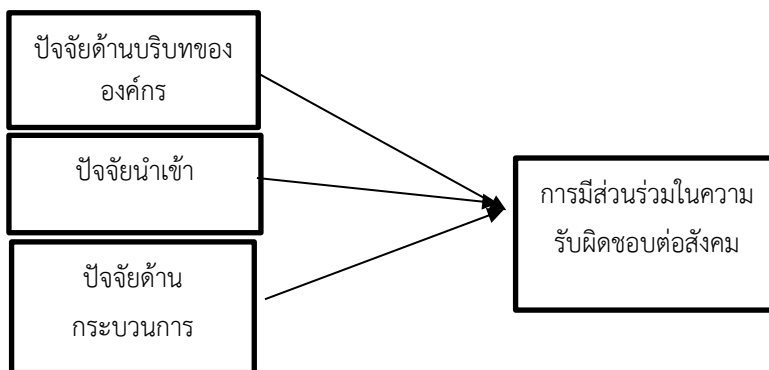
ประชากรในการศึกษารั้งนี้ ประกอบไปด้วย ผู้บริหารขององค์กรเอกชน บริษัทต่าง ๆ ในเขตอุตสาหกรรมนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 77 แห่ง ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง ระดับกลาง ระดับต้น หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย ขององค์กรเอกชน บริษัทต่าง ๆ ในเขตอุตสาหกรรมนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัด ฉะเชิงเทรา บริษัทละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 231 คน โดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เพื่อตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคเอกชน กลุ่มบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัด ฉะเชิงเทรา และการวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องจำนวน 20 ราย และประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ราย

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาและตัวแปร

ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรจากการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งมีตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1) ปัจจัยด้านบริบทมี 3 ตัวแปร ประกอบด้วย สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง 2) ปัจจัยนำเข้ามี 4 ตัวแปร ประกอบด้วย ทรัพยากรบุคคล ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การบริหารจัดการ และงบประมาณ 3) ปัจจัยด้านกระบวนการมี 3 ตัวแปรประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล และ 4) ปัจจัยด้านผลลัพธ์การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคม

ขององค์กร มี 3 ตัวแปร ประกอบด้วย การร่วมแก้ปัญหา การพัฒนายั่งยืน ประสิทธิภาพการตอบสนอง ความต้องการของสังคม เพื่อต้องการให้ได้ข้อมูล ซึ่งเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการทำงานขององค์กร เนื่องจาก การตัดสินใจในองค์กร การวางแผน วางกลยุทธ์ในองค์กร มาจากผู้บริหารระดับสูง ซึ่งจะทำให้การยืนยันหลักการ ตรวจสอบ ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับแนวความคิดทฤษฎี หรือเรียกว่าเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

จากการทบทวนวรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยดำเนินการสร้างกรอบแนวความคิดในการวิจัยได้ ดังภาพ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา เมษายน-มิถุนายน 2564

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคเอกชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นการดำเนินการตอบสนองตามวัตถุประสงค์ทางการวิจัยที่ได้กำหนด ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) การทำวิจัยครั้งนี้ทำเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคเอกชน กลุ่มบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้ คือ การค้นคว้าเอกสาร ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรม บทความ และกรณีศึกษา การวิจัยเชิงคุณภาพจากผู้มีประสบการณ์ เพื่อหาข้อมูลเชิงลึกและยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัด ฉะเชิงเทรา การหาความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ แบบครอนบาคอัลฟา (Cronbach Alpha) โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นทั้งหมดไปทดลองใช้ (try out) กับบริษัทเอกชนในพื้นที่มคมตะนกร จังหวัดชลบุรี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มประชากรเป้าหมาย จำนวน 30 ราย ได้ค่า อัลฟาเท่ากับ 0.89 เพื่อให้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของข้อคำถาม และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าเท่ากับ 1.00 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรม ความคิดเห็น ด้านประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคเอกชน บริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัด ฉะเชิงเทรา ของประชากรกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้แต่ละข้อคำถาม มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคือ จาก 1-5 คะแนนดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำข้อมูลที่ได้มาแปลผลตามเกณฑ์การให้คะแนนเฉลี่ย 5 ระดับ

- 4.50 – 5.00 เห็นด้วยมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 เห็นด้วยมาก
- 2.50 – 3.49 เห็นด้วยปานกลาง
- 1.50 – 2.49 เห็นด้วยน้อย
- 1.00 – 1.49 เห็นด้วยน้อยที่สุด

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารระดับสูง ระดับกลาง และระดับต้น หรือผู้แทน จำนวน 3 ราย ในแต่ละองค์กรภาคเอกชน บริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัด ฉะเชิงเทรา รวมทั้งสิ้น 231 ราย ใน 77 บริษัท ในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัด ฉะเชิงเทรา โดยมีการทำแบบสอบถามตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และเก็บรวบรวมเพื่อวิเคราะห์และสรุปผล โดยตั้งเป้าหมายเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่ได้คัดเลือกไว้ หลังจากนั้นนำข้อมูลมาทำการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล โดยจะใช้แนวคิด ทฤษฎี เป็นกรอบการวิเคราะห์ ประกอบด้วย 1) การประเมินค่าข้อมูล 2) การตีความข้อมูล 3) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้หลักวิชาที่เป็นปรนัย การอ้างอิง การที่ได้ทำการศึกษากรณีศึกษา ได้ทำการทบทวนวรรณกรรม การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเป็นหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายทั้งผู้ชำนาญการและผู้บริหาร โดยให้หัวข้อคำถามที่ได้ออกแบบ และผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไว้แล้ว นำมาใช้สัมภาษณ์เพื่อการตอบสนองตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น นอกจากนี้ยังมีการใช้เครื่องมือการอัดเทปเพื่อที่จะนำข้อมูลทั้งหมดมาถอดเทป เพื่อความถูกต้อง แน่นนอน และละเอียดมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะใช้ยืนยันและใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกในการทำการวิจัยครั้งนี้โดยสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ และการวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้แทนผู้บริหารองค์กรบริษัท ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องจำนวน 20 ราย ในพื้นที่เขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัด ฉะเชิงเทรา และการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อยืนยันรูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลบรรลุตามวัตถุประสงค์ ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เป็นการวิเคราะห์เพื่อแสดงลักษณะของการแจกแจงข้อมูลของตัวแปร โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสถิติ เพื่อจัดกลุ่มข้อความตามตัวแปรอิสระของปัจจัยด้านบริบท 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) สังคม 2) เศรษฐกิจ 3) การเมือง ปัจจัยนำเข้า 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ทรัพยากรบุคคล 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3) การบริหารจัดการ 4) งบประมาณ และ ปัจจัยด้านกระบวนการ มี 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การดำเนินการ 3) การประเมินผลปัจจัยด้านผลลัพธ์การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร มี 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) การร่วมแก้ปัญหา 2) การพัฒนาอย่างยั่งยืน 3) ประสิทธิภาพการตอบสนองความต้องการของสังคม โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อศึกษาอิทธิพลระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเพื่อศึกษาว่ามีตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่ร่วมกันทำนายหรือพยากรณ์อธิบายการผันแปรของตัวแปรตาม กล่าวคือ การวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า ปัจจัยด้านกระบวนการ ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

ผู้วิจัยได้นำวิธีการของการวิจัยเชิงคุณภาพมาเพื่อหาตัวแปรในปัจจัยต่างๆ หรือยืนยันในตัวแปรต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม บทความ ภูมิศึกษา งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้ได้รูปแบบการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคเอกชน บริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) มีขั้นตอนในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญในพื้นที่เขตอุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) บุคลากรกลุ่มบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีขั้นตอนในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญในพื้นที่เขตอุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 20 ราย ประกอบด้วย ผู้แทนผู้บริหารของบริษัทในพื้นที่เขตอุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 5 ราย ผู้นำชุมชนในพื้นที่ จำนวน 5 ราย ชาวบ้านในพื้นที่จำนวน 5 ราย ผู้แทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ราย จากข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคเอกชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัด ฉะเชิงเทราเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านได้ประเมิน และยืนยันรูปแบบแนวทางการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคเอกชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลเบื้องต้นของหน่วยงานจำแนกตามประเภทบริษัท พบว่าส่วนใหญ่เป็นบริษัทธุรกิจเอกชนจำนวน 59 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 76.62 รองลงมาเป็นบริษัทธุรกิจร่วมกับต่างประเทศ จำนวน 12 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 15.58 และท้ายสุดเป็น บริษัทต่างชาติ 6 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 7.80

ข้อมูลเบื้องต้นของหน่วยงานจำแนกตามรายได้รวมต่อปีของบริษัท พบว่าส่วนใหญ่มีรายได้รวมต่อปีไม่ต่ำกว่า 200 ล้านบาท/ปี จำนวน 39 บริษัท รองลงมา ไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท/ปี จำนวน 39 บริษัท ไม่ต่ำกว่า 500 ล้านบาท/ปี จำนวน 11 บริษัท และท้ายสุด ไม่ต่ำกว่า 1,000 ล้านบาท/ปี จำนวน 4 บริษัท ตามลำดับ

ภาพรวมข้อมูลปัจจัยบริบทองค์กร มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, $S.D. = 1.376$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ด้านสังคมมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, $S.D. = 1.256$) 2) ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$, $S.D. = 1.456$) และ 3) ด้านการเมืองมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$, $S.D. = 1.418$)

จากการศึกษาและสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านบริบท 1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 / นโยบายภาครัฐ พบว่า เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้าน สิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท มีทิศทางและการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและครบถ้วนครอบคลุม ผลกระทบจากการดำเนินงานของบริษัทและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของบริษัท 2) สถานะการแข่งขันทางธุรกิจ พบว่า ไม่ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากการทำ CSR ของบริษัท ไม่ได้ทำเพื่อตามกระแสและแข่งขันกับบริษัทอื่นๆ แต่เป็นการมุ่งสร้างประโยชน์ให้กับคนในพื้นที่ เพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานของบริษัท และเพิ่มประโยชน์ที่ชุมชนควรได้รับ 3) แรงกดดันจากชุมชน พบว่า ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านบวก ทำให้บริษัทมีการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตเพื่อลดผลกระทบและ 4) ทศณคติ ค่านิยม วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน มีผลต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท เนื่องมีผลต่อการยอมรับและความเข้าใจ การสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับชุมชน

ภาพรวมข้อมูลปัจจัยนำเข้า มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, $S.D. = 1.306$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, $S.D. = 1.267$) 2) ด้านทรัพยากรบุคคล มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, $S.D. = 1.182$) 3) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย

ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$, $S.D. = 1.383$) และ 4) ด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$, $S.D. = 1.394$)

จากการศึกษาและสัมภาษณ์ปัจจัยนำเข้าที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท เพื่อประเมินผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ประกอบด้วย 1) ความมุ่งมั่นของผู้บริหาร ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม และนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า มีผลต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากเป็นเหมือนแนวทางที่กำหนดพนักงานได้รับรู้ว่าต้องดำเนินการอะไรบ้างและเป็นการแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของผู้บริหารในการให้ความสำคัญกับชุมชน 2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของบริษัท พบว่า มีผลต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากทำให้เราทราบถึงผลกระทบ ปัญหา ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับการดำเนินงานของบริษัท ทำให้หน้าข้อมูล กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไปใช้ในการวางแผนสื่อสาร กำหนดแผน/กิจกรรม 3) บุคลากรและความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน พบว่า ความเพียงพอของบุคลากรในการดำเนินงานด้าน CSR ยังไม่เพียงพอทำให้ส่งผลกระทบต่อกิจกรรม CSR ทำให้เกิดความท่างเหินกับชุมชนและการทำกิจกรรม CSR ที่ทำร่วมกับชุมชนลดลง ด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรู้ความสามารถหลายด้าน เช่น ด้านเอกสาร ด้านการเงิน การสื่อสาร การลงพื้นที่ ช่วยทำให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย และ 4) งบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า งบประมาณของบริษัทในการสนับสนุนกิจกรรม CSR ของบริษัทมีไม่เพียงพอต่อกิจกรรม CSR ที่กำหนดในแต่ละปี โดยการสนับสนุนกิจกรรมมีทั้งกิจกรรมที่บริษัทฯ จัดทำ โครงการขึ้นและกิจกรรมที่มาจาก การเขียนโครงการจากชุมชนเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ

ภาพรวมข้อมูลปัจจัยกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, $S.D. = 1.371$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, $S.D. = 1.346$) 2) ด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, $S.D. = 1.355$) และ 3) ด้านการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.84$, $S.D. = 1.412$)

จากการศึกษาและสัมภาษณ์กระบวนการที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ประกอบด้วย 1) วิธีการ/แนวทางการกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า บริษัทมีการกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของบริษัทอ้างอิงตามมาตรการรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รัศมี 3 กิโลเมตร 2) การได้รับมาตรฐานการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ได้แก่ ISO 14001, OHSAS 18001, ISO 9001 มีผลต่อการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นเครื่องมือในการลงพื้นที่ชุมชน การให้ความรู้และชี้แจงข้อมูลกับชุมชน รวมถึงการนำไปใช้ในการบริหารจัดการ 3) การเสริมสร้างทักษะความรู้ ความเข้าใจด้านความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า บุคลากรมีการเสริมสร้างทักษะความรู้ความเข้าใจด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ตามความเหมาะสมกับเวลา ซึ่งส่งผลการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน CSR 4) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท พบว่า ข้อมูล ข่าวสาร ที่มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ แบ่งเป็น ข้อมูลผลการดำเนินงานของบริษัท และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย แบ่งเป็น การสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ผ่านทางเสียง และการลงพื้นที่หรือการเข้าถึงผู้รับข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลลัพธ์การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร โดยวิเคราะห์ค่า Pearson Correlation พบว่าตัวแปร บริบทขององค์กร ปัจจัยนำเข้าและปัจจัยกระบวนการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลลัพธ์การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ตามลำดับคือ .308** .488** และ .411**

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ปัจจัยบริบทขององค์กร ปัจจัยนำเข้าและปัจจัยกระบวนการสามารถพยากรณ์ผลลัพธ์การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัว ร่วมกันพยากรณ์ผลลัพธ์การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ได้ร้อยละ 65.50 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ($S.E_{est}$) 0.3374 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ} \quad Y = 1.439 + .278 X_1 + 0.369 X_2 + 0.478 X_3$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้} \quad Z_r = 0.303 Z_1 + 0.253 Z_2 + 0.355 Z_3$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

(1) ด้านบริบทของบริษัท

จากการศึกษาและสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านบริบท 1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และ นโยบายรัฐบาล พบว่า เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท มีทิศทางและการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและครบถ้วน ครอบคลุม ผลกระทบจากการดำเนินงานของบริษัทและผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท 2) สภาพการแข่งขันทางธุรกิจ พบว่า ไม่ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากการทำ CSR ของบริษัท ไม่ได้ทำตามกระแสและแข่งขันกับบริษัท อื่นๆ แต่เป็นการมุ่งสร้างประโยชน์ให้กับคนในพื้นที่ เพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานของบริษัท และเพิ่ม ประโยชน์ที่ชุมชนควรได้รับ 3) แรงกดดันจากชุมชน พบว่าส่งผลต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านบวก ทำให้บริษัทมีการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตเพื่อลดผลกระทบ และ 4) ทศณคติ ค่านิยม วัฒนธรรมประเพณีของ ชุมชน มีผลต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท เนื่องจากมีผลต่อการยอมรับและความเข้าใจ การสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับชุมชน

(2) ด้านปัจจัยนำเข้า

จากการศึกษาและสัมภาษณ์ปัจจัยนำเข้าที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท เพื่อประเมินผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ประกอบด้วย 1) ความมุ่งมั่นของผู้บริหาร ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม และนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า มีผลต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากเป็นเหมือนแนวทางที่กำหนดพนักงานได้รับรู้จะต้องดำเนินการอะไรบ้างและเป็นการแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่น ของผู้บริหารในการให้ความสำคัญกับชุมชน 2) ผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท พบว่า มีผลต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากทำให้เราทราบถึงผลกระทบ ปัญหา ที่ผู้มีส่วนได้เสียได้รับจากการดำเนินงานของบริษัท ทำให้นำข้อมูลกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียไปใช้ในการวางแผนสื่อสาร กำหนดแผน/กิจกรรม 3) บุคลากรและความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน พบว่า ความเพียงพอของบุคลากรในการดำเนินงานด้าน CSR ยังไม่เพียงพอทำให้ส่งผลการลงพื้นที่ชุมชน ทำให้เกิดความห่างเหินกับชุมชนและการทำกิจกรรม CSR ที่ทำร่วมกับชุมชนลดลง ด้านความรู้ ความสามารถทักษะการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรู้ความสามารถหลายด้าน เช่น ด้านเอกสาร ด้านการเงิน การสื่อสาร การลงพื้นที่ ช่วยทำให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย และ 4) งบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า งบประมาณของบริษัทในการสนับสนุนกิจกรรม CSR ของบริษัทมีไม่เพียงพอต่อกิจกรรม CSR ที่กำหนดในแต่ละปี โดยการสนับสนุนกิจกรรมมีทั้งกิจกรรมที่บริษัทฯ จัดทำโครงการขึ้นและกิจกรรมที่มาจากภายนอก การเขียน โครงการจากชุมชนเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ

(3) ด้านกระบวนการ (Process)

จากการศึกษาและสัมภาษณ์กระบวนการที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ประกอบด้วย 1) วิธีการ/แนวทางการกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า บริษัทมีการกำหนดผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับผลกระทบ จากการดำเนินงานของบริษัทอ้างอิงตามมาตรฐานการรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รัศมี 3 กิโลเมตร 2) การได้รับมาตรฐานการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ได้แก่ ISO 14001, OHSAS 18001, ISO 9001 มีผลต่อการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นเครื่องมือในการลงพื้นที่ชุมชน การให้ความรู้และชี้แจงข้อมูล กับชุมชน รวมถึงการนำไปใช้ในการบริหารจัดการ 3) การเสริมสร้างทักษะความรู้ ความเข้าใจด้านความ

รับผิดชอบต่อสังคม พบว่า บุคลากรมีการเสริมสร้างทักษะความรู้ความเข้าใจด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ตามความเหมาะสมกับเวลา ซึ่งส่งผลต่อการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน CSR 4) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท พบว่า ข้อมูล ข่าวสาร ที่มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ แบ่งเป็น ข้อมูลผลการดำเนินงานของบริษัทและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย แบ่งเป็น การสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ผ่านทางเสียง และการลงพื้นที่หรือการเข้าถึงผู้รับข้อมูล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทเอกชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัด ฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย บริบทขององค์กร กระบวนการ และปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย

1) ด้านบริบทขององค์กร

(1) ควรดำเนินการตามนโยบายภาครัฐ เป็นแนวทางในการการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท โดยดำเนินการให้มีประสิทธิภาพและครบถ้วน ครอบคลุม ตลอดจนพิจารณาผลกระทบจากการดำเนินงานของบริษัท และผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท

(2) จากสถานะการแข่งขันทางธุรกิจ บริษัทควรดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากการทำ CSR ของบริษัท ไม่ได้ทำเพื่อตามกระแสและแข่งขันกับบริษัท อื่นๆ แต่เป็นการมุ่งสร้างประโยชน์ให้กับคนในพื้นที่ และชุมชน เพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานของบริษัท และเพิ่มผลประโยชน์ที่ชุมชนควรที่จะได้รับ

(3) มุมมองด้านแรงกดดันจากชุมชนส่งต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านบวก ทำให้บริษัทมีการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตเพื่อลดผลกระทบ

(4) ควรให้ความสำคัญต่อทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน มีผลต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท เนื่องจากมีผลต่อการยอมรับและความเข้าใจ การสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับชุมชน

2) ด้านกระบวนการ

(1) บริษัทควรกำหนดผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับผลกระทบ จากการดำเนินงานของบริษัทอ้างอิงตามมาตรการรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รัศมี 3 กิโลเมตร

(2) การได้รับมาตรฐานการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ได้แก่ ISO 14001, OHSAS 18001, ISO 9001 มีผลต่อการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นเครื่องมือในการลงพื้นที่ชุมชน การให้ความรู้ และชี้แจงข้อมูล กับชุมชน รวมถึงการนำไปใช้ในการบริหารจัดการ

(3) การเสริมสร้างทักษะความรู้ ความเข้าใจด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยบุคลากรมีการเสริมสร้างทักษะความรู้ความเข้าใจด้านความรับผิดชอบต่อ สังคม ตามความเหมาะสมกับเวลา ซึ่งส่งผลต่อการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน CSR

(4) สนับสนุนการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ข้อมูล ข่าวสาร ที่มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ แบ่งเป็น ข้อมูลผลการดำเนินงานของบริษัทและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย การสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ผ่านทางเสียง และการลงพื้นที่ หรือการเข้าถึงผู้รับข้อมูล

3) ด้านปัจจัยนำเข้า

(1) ปลุกจิตสำนึกสร้างความมุ่งมั่นของผู้บริหาร ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม และนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากเป็นเหมือนแนวทางที่กำหนดพนักงานได้รับรู้ว่าต้องดำเนินการอะไรบ้างและเป็นการแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่น ของผู้บริหารในการให้ความสำคัญกับชุมชน

(2) ให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท เนื่องจากทำให้ทราบถึงผลกระทบปัญหา ที่ผู้มีส่วนได้เสียได้รับจากการดำเนินงานของบริษัท ทำให้นำข้อมูล กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียไปใช้ในการวางแผนสื่อสาร กำหนดแผน/กิจกรรม

(3) ควรเพิ่มบุคลากรและความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน ทำให้ส่งผลต่อการลงพื้นที่ชุมชน ทำให้เกิดความใกล้ชิดกับชุมชนและการทำกิจกรรม CSR ที่ทำร่วมกับ

(4) ควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการสนับสนุนกิจกรรมมีทั้งกิจกรรมที่บริษัทฯ จัดทำโครงการขึ้นและกิจกรรมที่มาจาก การเขียนโครงการจากชุมชนเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ

4. อภิปรายผล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ชีตี่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิเคราะห์พหุคูณ ปัจจัยบริบทขององค์กร ปัจจัยนำเข้า และปัจจัยกระบวนการ สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัว ร่วมกันพยากรณ์ ได้ร้อยละ 65.50 สอดคล้องกับ เกียรติชัย ชินสมบูรณ์กิจ และพิพัฒน์ นนทนาธรณ์ (เกียรติชัย ชินสมบูรณ์กิจ และ พิพัฒน์ นนทนาธรณ์, 2561: 179-191) ได้ศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมและความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทศรี ไทยซูเปอร์แวร์ จำกัด (มหาชน) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อความผูกพันต่อองค์กรอย่างมีนัยสำคัญ และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญ และมีค่าความแปรปรวนที่ถูกทำนายร่วมกันร้อยละ 52.9 นอกจากนี้ ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญ และมีค่าความแปรปรวนที่ถูกทำนายโดยภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมร้อยละ 80 และสอดคล้องกับ นันทน์ภัส อริยจุฑาญาณ และพิพัฒน์ นนทนาธรณ์ (นันทน์ภัส อริยจุฑาญาณ และพิพัฒน์ นนทนาธรณ์, 2561: 41-51) ได้ศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่ส่งผลต่อการรับรู้ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบุคลากรบริษัทพีทีทีโกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) ผลการวิจัยพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ระหว่าง 0.303 – 0.768 จากการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีค่าความแปรปรวนที่ถูกทำนายโดยภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมร้อยละ 40 นอกจากนี้ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีค่าความแปรปรวนที่ถูกอธิบายและทำนายโดยภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมร้อยละ 53 สุดท้ายพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรมีอิทธิพลต่อการรับรู้ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีค่าดัชนีความเหมาะสม $\chi^2/df = 1.02$, CFI = 1.00, NNFI = 1.00, RMSEA = 0.008 และ 90% CI for RMSEA = 0.00 และสอดคล้องกับ พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ และสุรมน ไทยเกษม: 244-255) ได้ศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ระหว่าง 0.456-0.690 และมีนัยสำคัญทุกตัวแปร จากการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างพบว่า ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรอย่างมีนัยสำคัญและมีค่าความแปรปรวนที่ถูกทำนายโดยภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมร้อยละ 47.6 นอกจากนี้ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญ และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรอย่างมีนัยสำคัญและมีค่าความแปรปรวนที่ถูกทำนายร่วมกันร้อยละ 34.2 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรมีอิทธิพลทางตรงต่อการมี

ส่วนร่วมในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญ และมีค่าดัชนีความเหมาะสม $\chi^2/df = 3.302$; CFI = 0.986; NNFI = 0.980; RMSEA = 0.076 และ 90% CI for RMSEA = 0.061 อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ชูติมันต์ บุญนวล, พนาร์ตน์ ปานมณี และวันชัย ประเสริฐศรี, 2560: 1-16) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยและผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่อผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศไทยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและผลการปฏิบัติงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในขณะเดียวกันบทความนี้ศึกษาผลกระทบจากการเป็นปัจจัยส่งผ่านการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท จากการกำกับดูแลกิจการไปสู่ผลการดำเนินงานที่มั่นคง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถือหุ้นองค์กร การที่รัฐบาลเข้ามาถือหุ้น และจำนวนของกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและผลการดำเนินงานของบริษัท และทั้งอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ในขณะที่บริษัทที่มีรัฐบาลเข้ามาถือหุ้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) เท่านั้น ผลการวิจัยยังพบการเปิดเผยข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นปัจจัยส่งผ่านอย่างสมบูรณ์ระหว่างผู้ถือหุ้นองค์กรและผลการดำเนินงานของกิจการ และเป็นปัจจัยส่งผ่านบางส่วนจากจำนวนกรรมการอิสระกับผลการดำเนินงานของบริษัท สำหรับกรณีที่มีรัฐบาลเข้ามาถือหุ้นในบริษัท การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นปัจจัยส่งผ่านแบบสมบูรณ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) แต่เป็นปัจจัยส่งผ่านเพียงบางส่วนในอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) และยิ่งสอดคล้องกับ Chen and Wang, 2011: 361-370) ได้ศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรและประสิทธิภาพทางการเงินของ บริษัทในประเทศจีน: การวิจัยเชิงประจักษ์จากบริษัทในประเทศจีน พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) และประสิทธิภาพทางการเงินได้กลายเป็นประเด็นสำคัญในการจัดการ โดยเฉพาะด้านบริบททั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง หลายทศวรรษยังคงมีวรรณกรรมเชิงประจักษ์เพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง CSR บริษัทในประเทศจีนและประสิทธิภาพทางการเงิน งานวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย ที่จะตอบคำถามเกี่ยวกับการออกแบบวิธีการ กรอบทฤษฎีถูกนำเสนอบนพื้นฐานของทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย การรับผิดชอบต่อสังคม การตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่สังคมสามารถร้องขอการให้ความช่วยเหลือสังคมจากบริษัทในปัจจุบัน มีผลอย่างมีนัยสำคัญกับกำไรและรายได้ของปีถัดไปและในทางกลับกัน การเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบต่อสังคมและประสิทธิภาพทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ สามารถมีอิทธิพลต่อกันและกัน ความล่าช้า และเงื่อนไขด้านเวลา ทำให้เกิดผลกระทบกับความสัมพันธ์ของความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนบริบทด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เป็นส่วนสนับสนุนต่อประสิทธิภาพการช่วยเหลือสังคม และยิ่งสอดคล้องกับ ชาญวิชัย อริยารัตน์, 2563: 14-22) ได้ศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมในอุตสาหกรรมยานยนต์กรณีศึกษาบริษัทโตโยต้ามอเตอร์ประเทศไทย จำกัด จากการศึกษาพบว่า บริษัทโตโยต้า มอเตอร์ จำกัด เป็นหนึ่งในบริษัทอุตสาหกรรมยานยนต์ ที่มีการผลิตรถยนต์มากที่สุดในประเทศไทย ที่มีการตระหนักถึงเรื่องสิ่งแวดล้อมอันดับต้นๆ ได้มีการก่อตั้งคณะกรรมการมาศึกษาและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2506 เป็นต้นมา นอกจากนั้นยังมีการรายงานการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน หรือ Sustainability Report ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2556 โดยมีเนื้อหาหลักที่เป็นหัวใจสำคัญในการผลักดันองค์กรให้เข้าไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน 3 หัวข้อ คือ ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความรับผิดชอบต่อเศรษฐกิจ ด้วยการนำเสนอข้อมูลอย่างโปร่งใสตามหลักมาตรฐานสากล อีกทั้งยังรายงาน GRI Index Reference (Global Report Initiative) ซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดการดำเนินงานขององค์กรในลักษณะ 3 มิติ คือ ทางด้านเศรษฐกิจ ผลผลิต และการบริการ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม เพื่อให้เป็นไปตามหลักสากล โดยที่บริษัทโตโยต้า มอเตอร์ มุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ กลับคืนสู่สังคม และสิ่งแวดล้อมให้อยู่ร่วมกันอย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยมีพันธสัญญาด้านสิ่งแวดล้อมของโตโยต้าปี ค.ศ. 2050 หรือ พ.ศ. 2593 ที่จะลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้เป็น “ศูนย์” และเพิ่มผลกระทบเชิงบวกเพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาสังคม

อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 8 ข้อดังนี้ 1. การกำกับดูแลกิจการที่ดี 2. การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม 3. การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม 4. ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค 5. การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม 6. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 7. การเผยแพร่ข่าวสารจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม ในการดำเนินธุรกิจสามารถนำแนวความคิดความรับผิดชอบต่อสังคม 8. การจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม อาจเป็นเพราะนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมบริษัทฯ มีแนวปฏิบัติเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ การกำกับดูแลกิจการที่ดี การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และการจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม การกำกับดูแลกิจการที่ดี บริษัทฯ จะจัดให้มีระบบบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจต่อผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน ผู้มีส่วนได้เสียและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อนำไปสู่ความเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจ การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรมจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นกับผู้เกี่ยวข้อง อันจะเป็นผลดีต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทฯ ในระยะยาว

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

5.1.1 จากผลการวิจัยปัจจัยกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ดังนั้น ควรส่งเสริมให้มีการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านวิธีการ/แนวทางการกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การได้รับมาตรฐานการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ได้แก่ ISO 14001, OHSAS 18001, ISO 9001 มีผลต่อการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การเสริมสร้างทักษะความรู้ ความเข้าใจด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และการสื่อสารประชาสัมพันธ์

5.1.2 จากผลการวิจัยปัจจัยบริบทขององค์กรมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ดังนั้น ควรส่งเสริมให้มีการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านนโยบายของรัฐและแรงกดดันกับชุมชนโดยรอบเขตพื้นที่อุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา

5.1.3 การให้ความรู้แก่คนในชุมชน เกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิต การซ่อมบำรุงและการปรับปรุงภายในกระบวนการผลิต และผลการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างความร่วมมือจากคนในชุมชน

5.1.4 ประชาชนในพื้นที่ ควรเปิดใจและยอมรับการลงพื้นที่ของทีมงาน CSR ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและความชัดเจน เกี่ยวกับผลกระทบที่ได้รับจากการดำเนินงานของบริษัท รวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อทีมงาน CSR จะได้นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

5.1.5 ประชาชนควรตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน บริษัท และหน่วยงานภาครัฐ ในการทำกิจกรรมร่วมกัน และร่วมกันเป็นเจ้าของกิจกรรมหรือโครงการ เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 ด้วยการวิจัยครั้งนี้ เก็บรวบรวมเฉพาะข้อมูลเชิงเอกสารและการสัมภาษณ์จากตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไป จึงควรศึกษาถึงผลกระทบเชิงสุขภาพของคนในชุมชนรอบสถานประกอบการ โดยรวบรวมผลทางสุขภาพในระยะยาว เพื่อหาความสัมพันธ์กับการประกอบกิจการของสถานประกอบการภาคเอกชน

5.2.2 ควรใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณในการศึกษารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์การภาครัฐ องค์การภาคเอกชน และองค์การไม่แสวงหากำไร เพื่อทดสอบและยืนยันความเที่ยงตรงของข้อมูล

7. เอกสารอ้างอิง

- กฤษณะ เชี่ยวเวช. (2562). การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อความยั่งยืนของชุมชนในเขตประกอบการอุตสาหกรรม. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 2(1), 63-71.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2560). ยุทธศาสตร์ทางวัฒนธรรมเพื่อนำประเทศไทยสู่ประเทศรายได้สูง. *วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร*, 12(1), 6-21.
- เกียรติชัย ชินสมบุญกิจ และ พิพัฒน์ นนทนาธรณ์. (2561). อิทธิพลของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมและความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทศรีไทยซูเปอร์แวร์ จำกัด (มหาชน). *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 23(1), 179-191.
- ชาญวิทย์ อริยารนันต์. (2563). ความรับผิดชอบต่อสังคมในอุตสาหกรรมยานยนต์กรณีศึกษาบริษัทโตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 8(1), 14-22.
- ชุตินันต์ บุญนวล, พนารัตน์ ปานมณี และวันชัย ประเสริฐศรี. (2560). ปัจจัยและผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่อผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศไทย. *วารสารบริหารธุรกิจ ศรีนครินทร์ วิโรฒ*, 8(2), 1-16.
- นันทน์ภัส อริยจุฑาญจน์ และพิพัฒน์ นนทนาธรณ์. (2561). อิทธิพลของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม และพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่ส่งผลต่อการรับรู้ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบุคลากร บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน). *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 23(3), 41-51
- พรชัย ศักดานุวัฒน์วงศ์, วนา รณแสงมณี, ชนายนต์ สมานิตโต และธีรพงษ์ ปิณิจเสติกุล. (2561). บรรษัทภิบาล (ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร) ทำการกุศลเพื่อภาพลักษณ์องค์กร และตอบสนองประเด็นสังคม (แปลเป็นภาษาไทยโดย ม.ร.ว. รมณีย์ ฉัตรแก้ว กิริยา). *วารสารการบริหารและการจัดการ*, 8(2), 227-237.
- พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ และสุรมน ไทยเกษม. (2560). อิทธิพลของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมและพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 22(1), 24.
- รังสรรค์ โนชัย. (2562). อิทธิพลของ ความแตกต่างในมิติของกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่ง ประเทศไทย. *TNI Journal of Business Administration and Languages*, 7(2), 22-31
- Bird, R., Hall, A. D., Momentè, F., & Reggiani, F. (2007). What corporate social responsibility activities are valued by the market. *Journal of business ethics*, 76(2), 189-206.
- Chen, H. and Wang, X. (2011). Corporate social responsibility and corporate financial performance in China: an empirical research from Chinese firms, *Corporate Governance*, 11(4), 361-370.